

Анатолій Степанович МУЗИЧЕНКО

доктор економічних наук, професор,
Центральноукраїнський науково-технічний університет

Юлія Григорівна ГАВРИЛЮК

аспірант кафедри менеджменту ім. професора Й. С. Завадського,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: havrulyuk1983@gmail.com

ДИВЕРСИФІКАЦІЯ ДЖЕРЕЛ ПОНОВЛЮВАЛЬНОЇ ЕНЕРГІЇ ПІДПРИЄМСТВАМИ АПК В УКРАЇНІ

Музиченко, А. С. Диверсифікація джерел поновлювальної енергії підприємствами АПК в Україні [Текст] / Анатолій Степанович Музиченко, Юлія Григорівна Гаврилук // Український журнал прикладної економіки. – 2019. – Том 4. – № 3. – С. 198–208. – ISSN 2415-8453.

Анотація

Аналіз літературних джерел надав можливість визначити, що проблеми ефективності виробництва олійних культур у контексті системної оцінки екологічних наслідків процесів розвитку сільськогосподарських підприємств та експортної спрямованості олійно-жирового підкомплексу залишаються недостатньо висвітленими.

У статті розглянуто законодавчо-нормативні акти, що регулюють процес виробництва біопалив підприємствами України. Проаналізовано та висвітлено ряд заходів із державної підтримки підприємств у сфері енергоефективності України. Окреслено основні інструменти стимулювання розвитку виробництва біопалив підприємствами АПК в Україні.

На основі проведеного дослідження в якості стратегічного напрямку запропоновано ряд переваг кластерної організації для підвищення конкурентоспроможності підприємств з виробництва біопалива, що виконується через засвоєння інноваційних розробок у сфері біоенергетики.

В статті визначено трактування змістовного наповнення процесів кооперування, горизонтальної і вертикальної інтеграції та кластерної організації виробництва в системі підприємств з виробництва олійних культур і продуктів їх переробки.

Запропоновано систему заходів щодо можливих варіантів ефективного виробництва біопалив та стримування нарощування площ посівів олійних культур.

Визначено перспективи розбудови ефективного підприємницького середовища у галузі виробництва біопалива, за умови формування функціональних економічних механізмів його стимулювання, зокрема: здешевлення кредитів; звільнення від оподаткування частини прибутку, отриманого за рахунок впровадження енергоефективних та енергозберігаючих технологій.

Ключові слова: біопалива, енергетика, державна підтримка, державно-приватне партнерство, кластер, інтеграція.

Anatoliy MUZYCHENKO

Doctor of Economics, Professor,
Central Ukrainian Scientific and Technical University

Yulia GAVRILUK

Postgraduate student of Department of management named after prof. Zavadskiy Y.S.,
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

**DIVERSIFICATION OF RENEWABLE ENERGY SOURCES BY AGRICULTURAL ENTERPRISES
IN UKRAINE**

Abstract

The literature analysis has made it possible to determine that the efficiency problems of oilseeds production remain insufficiently covered in the context of systematic assessment of the ecological consequences of the agricultural enterprises development processes and export orientation of the oil and fat subcomplex.

The article deals with the legislative and regulatory acts governing the process of biofuels production by Ukrainian enterprises. A number of measures for state support of enterprises in the field of energy efficiency of Ukraine have been analyzed and reported. The main instruments for stimulating the development of biofuels production by agricultural enterprises in Ukraine are outlined.

A number of advantages of the cluster organization for increasing the competitiveness of the biofuel enterprises were proposed, based on the conducted research as a strategic direction, implemented through the mastering innovative developments in the field of bioenergy.

The article deals with the interpretation of content filling of processes of cooperation, horizontal and vertical integration and cluster organization of production in the system of enterprises for the production of oilseeds and products of their processing.

A system of measures on possible options for efficient production of biofuels and restraint of growing areas of oilseed crops is proposed.

The prospects of building an effective entrepreneurial environment in the field of biofuel production have been determined, provided the formation of functional economic mechanisms for its stimulation, in particular: cheaper loans; exemption from taxation of the profit part received from the implementation of energy efficient and energy-saving technologies.

Keywords: *biofuels, energy, state support, public-private partnership, cluster, integration.*

JEL classification: O13; Q16; Q42

Вступ

Використання поновлюваних джерел енергії є одним із важливих напрямів енергетичної політики України, спрямованої на заощадження традиційних паливно-енергетичних ресурсів та поліпшення стану довкілля. Збільшення обсягів використання ПДЕ в енергетичному балансі країни дозволяє підвищувати рівень диверсифікації джерел енергоносіїв, що сприятиме зміцненню енергетичної незалежності держави.

Сьогодні енергомісткість ВВП країни у 2 рази перевищує середньосвітовий рівень та є більш ніж 3 рази вищою за аналогічні параметри ЄС. Вуглецеємність ВВП за даними 2014 р. більш ніж в 2 рази перевищувала світовий показник, у 2,6 рази була вище середнього значення по країнах ОЕСР та у 3,8 рази – по країнах ЄС. Це пов'язано переважно з низькою ефективністю використання паливно-енергетичних ресурсів у технологічних процесах (переважно енергоємних галузей), незадовільним станом енергетичної інфраструктури, значними втратами під час перетворення, передавання та розподілення енергії, низьким коефіцієнтом корисної дії обладнання у секторах кінцевого споживання, а також із недостатньою ефективністю природоохоронних засобів.

Проблеми функціонування та економічного розвитку підприємств з виробництва олійних культур і продуктів їх переробки висвітлено у працях відомих вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: В. Г. Андрійчука, М. Е. Браславця, О. М. Варченко, М. М. Ільчука, Г. М. Калетніка, М. В. Калінчика, С. П. Капшука, Р. Г. Кравченка, М. В. Кузубова, А. С. Лисецького, О. Г. Макарчука, О. М. Маслака, В. Я. Месель-Веселяка, Є. В. Пущика, Т. В. Рязузової, І. Ю. Салькової, С. А. Сегеди, О. П. Скорука та ін. Попри існуючий науковий доробок не знайшли системного дослідження аналіз стану та перспектив розвитку виробництва біопалив, а також моделювання організаційно-економічних сценаріїв виробництва біопалив і вибір альтернативного його варіанта.

Мета дослідження

Розглянути законодавчо-нормативні акти, які регулюють процес виробництва біопалив підприємствами України. Визначити інструменти стимулювання виробництва біопалив підприємствами України.

Виклад основного матеріалу дослідження

Неефективне внутрішнє споживання паливно-енергетичних ресурсів підвищує рівень залежності від країн-експортерів і поглиблює проблему енергетичної безпеки країни за рівнем імпортозалежності: понад 51 % при нереалізованому потенціалі енергозбереження в Україні, до 48 % від обсягу споживаних паливно-енергетичних ресурсів.

Україна, ставши повноправним членом Енергетичного Співтовариства з 01.02.2011 р., відповідно до Закону України від 15.12.2010 р. № 2787-VI «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства» прийняла зобов'язання щодо імплементації основних актів енергетичного законодавства Європейського Союзу.

На виконання ухваленого в жовтні 2012 р. Рішення Ради Міністрів Енергетичного Співтовариства D/2012/04/MC-EnC Про впровадження Директиви 2009/28/EC про заохочення до використання енергії, виробленої з відновлюваних джерел Україна взяла на себе зобов'язання до 2020 р. довести рівень енергії, виробленої з поновлюваних джерел енергії в загальній структурі енергоспоживання країни до 11 %, що дозволить до 2020 р. зменшити використання традиційних первинних енергоресурсів в обсязі 8,6 млн т н.е. (9,2 млрд м³ природного газу).

Основними законодавчими актами в Україні, якими регулюється використання поновлюваних джерел енергії є:

Законами України: № 1264-XII «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р.; № 74/94 ВР «Про енергозбереження» від 01.07.1994 р.; № 187/98-ВР «Про відходи» від 05.03.1998 р.; № 1391-XIV «Про альтернативні види палива» від 14.01.2000 р.; № 555-IV «Про альтернативні джерела енергії» від 20.02.2003 р.; № 2509-IV «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу» від 05.04.2005 р.; № 2633-IV «Про теплопостачання» від 02.06.2005 р.; № 1391-VI «Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння виробництву та використанню біологічних видів палива» від 21.05.2009 р.; № 2059-VIII «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 р. тощо.

Лісовим кодексом України від 21.01.1994 р. № 3852-XII;

Постановою Кабінету Міністрів України № 1307 «Про порядок видачі свідоцтва про належність палива до альтернативного» від 05.10.2004 р. тощо.

Указом Президента України від 12.01.2015 р. № 5/2015 схвалено Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020».

Згідно з положенням Стратегії основними цілями державної політики у сфері енергонезалежності, енергоефективності та екології є:

до кінця 2020 р. зниження енергомосткості ВВП на 20 % шляхом переходу до використання енергоефективних технологій та обладнання;

енергоощадне використання та споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій;

забезпечення 100 % обов'язкового комерційного обліку споживання енергоресурсів;

реалізація проектів з використанням альтернативних джерел енергії тощо.

Згідно з чинним законодавством в Україні діє система стимулювання розвитку поновлюваної енергетики, яка включає «зелені» тарифи в євро, диференційовані за типом і потужністю об'єктів, а також за строками введення в експлуатацію об'єктів енергетики. Державою підтверджено обов'язковість купівлі електроенергії поновлюваних джерел енергії за «зеленим» тарифом до 2030 року; скасовано вимогу щодо «місцевої складової» і введено надбавку до тарифу за використання українського обладнання; передбачено укладення довгострокових договорів купівлі-продажу електроенергії, виробленої за «зеленим» тарифом, на весь термін дії цього тарифу.

Законодавчими та нормативно-правовими актами України передбачено ряд видів державної підтримки підприємств і господарств у сфері енергоефективності: пряме бюджетне фінансування; звільнення від ПДВ, ввізного мита; звільнення частини прибутку від оподаткування; установлення економічно обґрунтованих тарифів на комунальні послуги; надання державних гарантій під кредитні лінії, відкриті в кредитних установах. Впроваджуються також схеми державної підтримки населення для придбання опалювального обладнання, що не використовує природний газ як паливо.

Енергетичною стратегією України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» (ЕСУ-2035), схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 р. № 605-р, визначено мету та цілі розбудови енергетичного сектору відповідно до потреб економічного й соціального розвитку країни на період до 2035 р.

Головною метою розвитку енергетики на період до 2035 р. є забезпечення енергетичної та екологічної безпеки і перехід до енергоефективного та енергоощадного використання й споживання енергоресурсів із впровадженням інноваційних технологій.

Прогнозується зниження енергоємності ВВП (ПКС) з 0,28 т н.е./тис. дол. США у 2015 р. до 0,13 т н.е./тис. дол. США у 2035 р.

Частка імпортних компонентів у Загальному первинному постачанні енергії (ЗППЕ) знизиться до <50 % вже до 2020 року та до <33 % у 2025 – 2035 рр., зокрема, завдяки розвитку ПДЕ, збільшенню власного видобутку природного газу, енергозбереженню та підвищенню енергоефективності з дотриманням високих екологічних стандартів.

Відповідно до прогнозної структури ЗППЕ обсяги використання викопних ресурсів зменшаться у 2035 р. порівняно з 2015 р., а поновлювані ресурси збільшаться за цей період на 21 %.

У сфері поновлюваних джерел енергії передбачено стаке розширення використання всіх видів поновлюваної енергетики. Орієнтовний прогноз виробництва електроенергії у 2035 р. становитиме 195,0 млрд кВт·год. З них: АЕС – 48 %; ТЕС, ТЕЦ – 32 %; ГЕС, ГАЕС – 7 %; ВЕС, СЕС – 13 % (див. табл. 1.).

ЕСУ-2035 передбачено зростання частки сектору енергетичної галузі, який використовує тверду біомасу та біогаз як енергоресурс, що зумовлюватиметься як відносною сталістю виробництва (за наявності ресурсної бази), так і тенденцією до формування локальних генерувальних потужностей. Перевага віддаватиметься одночасному виробництву теплової та електричної енергії в когенераційних установках і заміщенню вуглеводневих видів палива. Зокрема, передбачено будівництво та

введення 5 ГВт потужностей ПДЕ (окрім ГЕС великої потужності); збільшення використання біомаси у генерації електро- та теплоенергії шляхом стимулювання використання біомаси як палива на підприємствах, де біомаса є залишковим продуктом; інформування про можливості використання біомаси як палива в індивідуальному теплопостачанні; сприяння створенню конкурентних ринків біомаси тощо.

Таблиця 1. Структура ЗПРЕ України, млн т н.е., %*

Назва джерела первинного постачання енергії	2015 факт	2020 прогноз	2025 прогноз	2030 прогноз	2035 прогноз
Вугілля	27,3/30,4	18,0/22,0	14,0/6,1	13,0/14,3	12,0/12,5
Природний газ	26,1/29,0	24,3/29,3	27,0/31,0	28,0/30,8	29,0/30,2
Нафтопродукти	10,5/11,6	9,5/11,5	8,0/9,2	7,5/8,2	7,0/7,3
Атомна енергія	23,0/25,5	24,0/29,3	28,0/32,2	27,0/29,7	24,0/25,0
Біомаса, біопаливо та відходи	2,1/2,3	4,0/4,9	6,0/6,9	8,0/8,8	11,0/11,5
Сонячна та вітрова енергія	0,1/0,1	1,0/1,2	2,0/2,4	5,0/5,5	10,0/10,4
ГЕС	0,5/0,5	1,0/1,2	1,0/1,1	1,0/1,1	1,0/1,0
Термальна енергія**	0,5/0,6	0,5/0,6	1,0/1,1	1,5/1,6	2,0/2,1
Всього	90,1/100	82,3/100	87,0/100	91,0/100	96,0/100

***Термальна енергія доквілля та скидні ресурси техногенного походження*

**Примітка. Сформовано за джерелами [3, 6]*

У сфері теплопостачання на альтернативних видах палива прогнозується збільшення їх частки у місцевих паливно-енергетичних балансах з 10 % у 2020 р. до 20 % у 2035 р. від загального споживання. Питомі витрати при виробництві тепла котельнями зменшаться з 165 кг у.п./Гкал у 2015 р. до 145 кг у.п./Гкал у 2035 р. Частка втрат у тепломережах зменшиться з >20 % у 2015 р. до >10 % у 2035 р.

Важливу роль у виконанні декарбонізації енергетики буде відігравати розширення використання джерел усіх видів поновлюваної енергетики, які мають найбільш низькі викиди парникових газів.

Викиди CO² до рівня 1990 р. зменшаться з <60 % у 2020 р. до <50 % у 2035 р. Частка потужностей у тепловій генерації, що відповідає вимогам ЄС (викиди SO², NO_x, золи), які становили у 2015 р. <1 % у 2035 р. досягнуть 100 %.

На організацію виконання завдань і зобов'язань України, як члена Енергетичного Співтовариства, імплементації Директив ЄС з питань розвитку та впровадження поновлюваних джерел енергії, підвищення ефективності та екологічності використання енергетичних ресурсів вважати за необхідне:

створення Технічного комітету зі стандартизації біоенергетики, палива й обладнання, метою якого буде імплементація/гармонізація сучасних європейських і міжнародних стандартів та прийняття їх в якості державних стандартів;

розроблення та введення в дію технологічних нормативів щодо допустимих викидів в атмосферне повітря забруднюючих речовин, які утворюються при роботі теплогенерувального обладнання, що використовує біопаливо для теплопостачання населених пунктів;

створення в країні конкурентних ринків теплової енергії та біопалива;

розроблення системи стимулювання промислових підприємств до енергоефективності, розвитку вискоелективної когенерації, доступу до мереж виробникам «зеленої» електроенергії;

розроблення типової моделі БіоЕС з виробництва енергії з відходів у країні;

стимулювання будівництва підприємств з виробництва пелет, заводів з виробництва котлів, що працюють на біопаливі, підприємств з виробництва біоетанолу другого покоління, сміттєпереробних заводів, вирощування енергетичних культур;

запровадження єдиної системи статистики щодо збору й аналізу стану основних складових біоенергетики країни тощо.

В якості стратегічного напрямку на сьогодні, нами пропонується збільшення конкурентоспроможності виробництва біопалива, яке виконується через засвоєння інноваційних розробок у сфері біоенергетики, що входять до кластерів. Виділяють ряд переваг кластерної організації в системі агроформувань, що дозволяє інвестувати у власні підприємства в безпосередній близькості від полів агрогосподарств в умовах дефіциту якісної інфраструктури для зберігання олійних на ринку із застосуванням інноваційних технологій. Рівень потенційного відхилення реального результату від прогнозуючого повинен певним чином оцінюватися корисною мірою ризику.

Виділяють такі різновиди інноваційного ризику з позиції інвестування, як:

1) ризик зниження доходу – причинами виникнення якого виступають зниження розміру відсотків і дивідендів по портфельним інвестиціям;

2) ризики прямих фінансових втрат складаються із таких різновидів, як:
селективний ризик – ризик неправильного обраного способу вкладення капіталу;
ризик банкрутства – небезпека в результаті неправильно обраного способу вкладення капіталу, повної втрати власного підприємницького капіталу та його неспроможності розрахуватися взятими на себе обов'язками;

кредитний ризик – можливість відсутності виплат зі сторони позичальника основного боргу та відсотків, передбаченого для передачі інвестору. Оцінка даного ризику здійснюється інвестором самостійно.

Для розвитку привабливих агропромислових кластерних формувань необхідна активна державна політика. Активна державна політика в даному випадку обумовлена неможливістю підприємницьких структур подолати обмеження по збільшенню залучених інвестицій, пов'язаних з низьким рівнем галузевого розвитку.

В основі аналізу проектів, які реалізуються в регіоні (область їх застосування, підхід до їх здійснення) можливо говорити про те, що такі існуючі механізми, як: державно-приватне партнерство, засоби інститутів розвитку, організаційні, управлінські та фінансові ресурси бізнесу, іноземні інвестиції, регіональні бюджетні засоби – могли б використовуватися у значних масштабах. Випадки, при яких виникає скоординована взаємодія бізнесу та влади, спрямованої на розвиток регіонів та окремих галузей посередництвом таких механізмів, нечисленні.

На загальному та місцевому рівнях виділяють такі проблеми, які перешкоджають здійсненню ефективної взаємодії держави, інвесторів та підприємницького середовища в рамках ДПП (державно-приватне партнерство в галузі біоенергетики):

невідпрацьовані єдині правові норми, на основі яких можлива реалізація інвестиційних проектів із застосуванням різних форм державно-приватного партнерства;

нерівноправність сторін, які задіяні в ДПП;

несформованість концепції розвитку та підтримки ДПП.

Нами сформована модель ДПП, яка включає не тільки державу та бізнес, але й іноземних інвесторів. Отже, розглянемо основні різновиди реалізації партнерства (рис. 1).

В широкому сенсі, державно-приватне партнерство – це форма пропозиції державних послуг, які поєднують приватний та державний сектор на довготривалій контрактній основі, яка покладає на кожну із сторін певні обов'язки.

Контракти на управління підприємствами є ефективним механізмом використання управлінських, корпоративних і технологічних знань і досвіду при реструктуризації проблемних і хронічних збиткових державних підприємств.

Відповідно до методології Всесвітнього банку під інфраструктурним проектом розуміється проект державно-приватного партнерства при умові, що приватна компанія бере на себе відповідальність за частину експлуатаційних ризиків разом з експлуатаційними витратами та асоційованими ризиками. Дана умова не залежить від

того, чи знаходиться державний інфраструктурний об'єкт у повній експлуатації приватного агроформування або спільно з органами державної влади шляхом володіння пакетом акцій керованого агроформування.

Рис. 1. Основні форми ДПП (розроблено автором)

Орендні відносини в ДПП також як контрактні мало відрізняються від традиційної комерційної оренди, за виключенням того, що в оренду передається державне або муніципальне майно. По закінченню договору предмет оренди необхідно повернути.

Близька до оренди форма ДПП є лізинг. Однак, на відміну від неї лізингоодержувач має право викупу майна, яке орендується. Що, втім, характерно також для договору лізингу між комерційними структурами.

При реалізації проектів з чистого аркуша приватне або державно-приватне підприємство керує будівництвом та розпоряджається побудовою інфраструктурного об'єкту на протязі певного періоду, зазначеного у контракті. При цьому частіше всього по закінченню терміну контракту інфраструктурний об'єкт передається в державну власність.

Концесійний договір маючи загальні риси з адміністративним контрактом, принципово від нього відрізняється, функціонуючи в контексті публічного законодавства. Право власності на предмет концесійних відносин назавжди зберігається за державою, однак концесіонер на період дії договору має право володіння та користування. Вся підприємницька продукція належить концесіонеру на правах власності. Приватний сектор не тільки вкладає в концесії власні кошти, але й приймає на себе повністю ризики або їх частину.

Довготривалий, на декілька десятиліть, характер відносин, на відміну від контрактної форми, переслідує не одну, а декілька цілей. В залежності від їх поєднання (будівництво, модернізація, реконструкція, експлуатація, управління та ін.), формуються різні форми концесій:

- будівництво – експлуатація/управління – передача;
- будівництво – володіння – експлуатація/управління;

будівництво – передача – експлуатація/управління;
будівництво – володіння – експлуатація/управління та ін.

Таким чином, для підприємства найбільш прийнятними відносинами при розгляді державно-приватного партнерства є концесійні договори.

У відповідності з розглянутими особливостями ДПП, базовими ознаками подібної форми відносин є:

1. Сторонами ДПП є держава та приватний бізнес.
2. Взаємовідносини сторін носять партнерський, рівноправний характер.
3. Сторони мають загальні цілі, чітко виражений державний інтерес та громадську спрямованість.
4. Сторони об'єднують власні активи (ресурси та внески) для досягнення спільних цілей.
5. Сторони ДПП розподіляють між собою витрати та ризики в раніше узгоджених пропорціях, а також приймають участь у використанні отриманих результатів.
6. Взаємовідносини сторін зафіксовані в офіційних документах (договорах, контрактах та ін.).

Основні особливості формування відносин між державою та приватним бізнесом при реалізації різних форм ДПП представлені у табл. 2.

Таблиця 2. Оцінка форм державно-приватного партнерства через розподілення ризиків*

Ризики/Форми	Управління та експлуатація	Оплата послуг	Інвестування	Власність на активи
Договір підряду	влада	влада	влада	влада
Контракт на управління	оператор	влада	влада	влада
Договір оренди	оператор	оператор	влада	влада
Концесія	оператор	оператор	оператор	влада
Приватизація	оператор	оператор	оператор	влада/оператор

*Сформовано за [5]

Основними проблемами, які перешкоджають розвитку державно-приватного партнерства в Україні є:

- відсутність єдиної державної політики по розвитку державно-приватного партнерства та спеціального державного органу, що контролює ці питання;
- непрозорість процедур відбору проектів для реалізації в рамках ДПП, а також відкритих конкурсів на право заключення угоди про ДПП;
- відсутність громадського контролю за реалізацією ДПП-проектів;
- неможливість довгострокового кредитування бізнесу.

Схематично реалізація концесійних угод зображена на рис. 2.

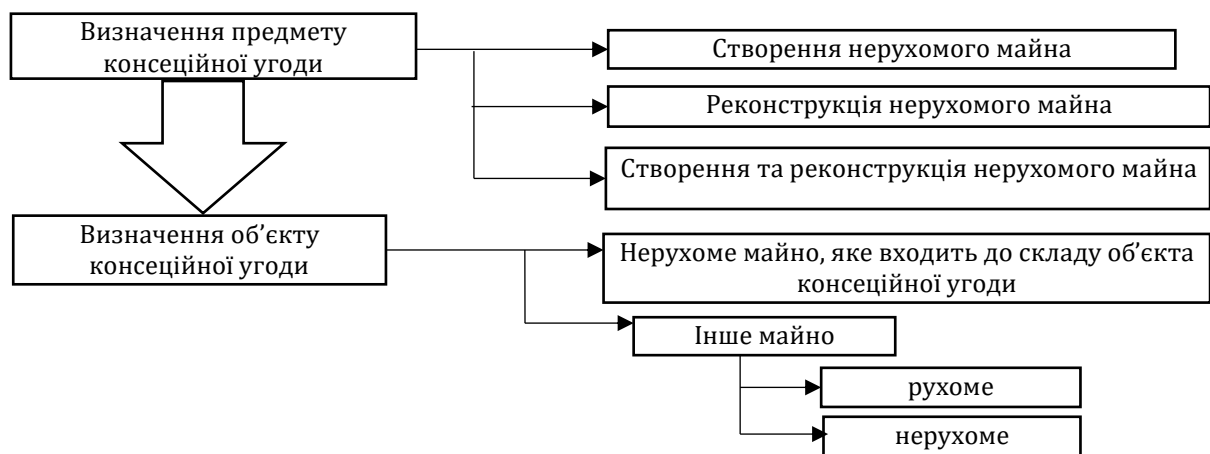

Рис. 2. Основні етапи формування концесійних угод (розроблено автором)

Для підвищення інвестиційної привабливості безперспективних сфер діяльності розроблена модель регулювання діяльності кластерних структур (рис. 3) посередництвом проведення активної державної політики.

Учасниками розробленої моделі є:

а) органи державної влади:

– обласні;

– регіональні – регіональні інвестиційні фонди;

– органи місцевого самоврядування – експертні комісії. Експертні комісії займаються оцінкою запропонованих ДПП – проектів.

б) інвестори:

– вітчизняні;

– іноземні – даний аспект особливо важливий, що обумовлено результатами проведеного аналізу: іноземні інвестиції в агроформуваннях дозволяють підвищити ліквідність та ефективність діяльності;

в) громадські організації – для зняття проблеми відсутності громадського контролю;

г) наукове співтовариство – для максимального залучення інноваційних технологій виробництва та управління на вертикально-інтегрованих агропромислових формуваннях;

д) підприємства.

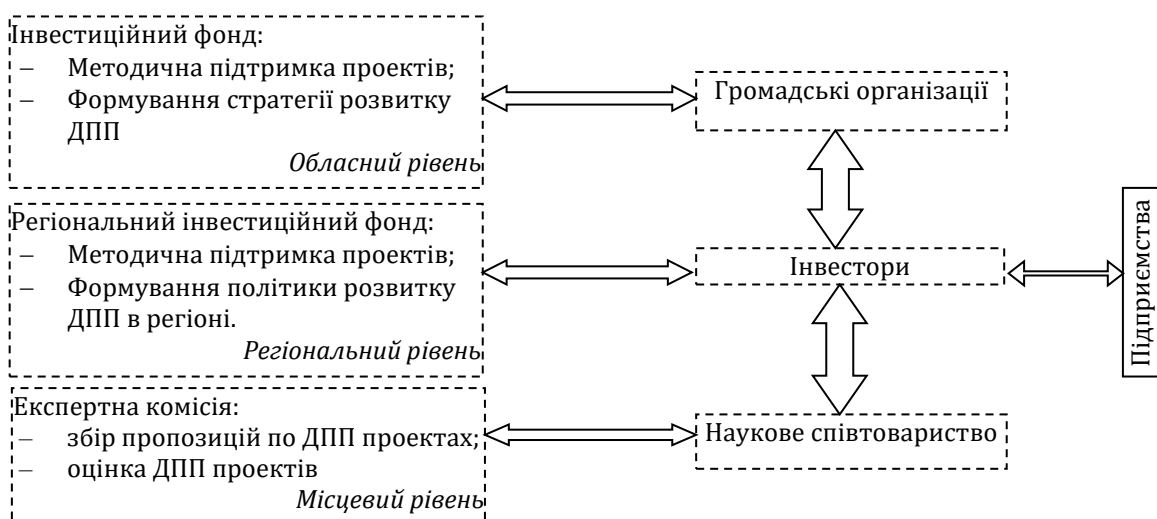

Рис. 3. Модель регулювання діяльності підприємницьких структур через реалізацію концесійних угод (розроблено автором)

Дана модель передбачає:

Наділення органів влади функціями формування політики та реалізації заходів по розвитку державно-приватного партнерства на всіх рівнях влади, в тому числі і на муніципальному рівні.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Взаємодія органів державного та муніципального управління для досягнення максимальної ефективності реалізації проектів державно-приватного партнерства. Залучення громадських організацій до участі у реалізації проектів державно-приватного партнерства, в тому числі до контролю за їх реалізацією шляхом створення громадських спільнот. Залучення наукової громади до участі у підготовці, реалізації та моніторингу проектів ДПП. Процес формування документації для проведення конкурсу та заключення угоди про державно-приватне партнерство – це складний, багаторівневий процес, який потребує розгляду багатьох нюансів і прогнозування економічної та

політичної ситуації на довготривалу перспективу. В ході реалізації проекту державно-приватного партнерства можливе виникнення проблем, рішення яких потребує значної зміни умов угоди. Крім того процес організації моніторингу якості роботи приватного інвестора також являє досить складним. У зв'язку з цим представляється доцільним залучення експертів – представників наукової громади – до участі у підготовці, реалізації та моніторингу проектів державно-приватного партнерства.

Окрім формування інститутів ДПП, необхідно створювати також колегіальні органи з питань ДПП на різних рівнях влади, включати представників державних, регіональних і місцевих гілок. Окрім владних структур у схожі колегіальні органи повинні бути включені і представники наукової громадськості та громадських організацій. Безумовно, колегіальний орган повинен включати також представників виробництв.

Даний колегіальний орган повинен бути наділений повноваженнями, достатніми для участі у відборі проектів для реалізації в рамках ДПП, розгляду та узгодження документації щодо проведення конкурсів на право заключення угоди, контроль за діяльністю приватних партнерів та підготовки пропозицій по коригуванню узгоджень щодо ДПП.

Перспективні підприємства приваблюють достатню кількість інвестиційних ресурсів для свого розвитку, які потребують реалізації лише політики підтримки.

Підприємницькі структури в перспективній галузі повинні самостійно сформувавши комплекс заходів по розвитку. Використання запропонованої моделі регулювання діяльності підприємницьких структур через реалізацію концесійних угод дозволяє залучити додаткові інвестиції, ефективність яких забезпечить розробки наукових співтовариств, діяльність експертів з управління розвитком проектів і державний контроль, що зробить систему прозорою.

Список літератури

1. Бум на світовому ринку біопалива – як цим може скористатися Україна. (2007) URL:http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/Agriculture_dialogue/2007/AgPP7_U.pdf.
2. Водянніков О. Гармонізація національного законодавства України у сфері використання біологічного палива із правом ЄС. URL: <http://justinian.com.ua/article.php?id=1192>.
3. Можливості біоенергетики в енергетичній стратегії України. Г. Гелетуша. *Енергетичний конгрес «Енерговесна 2016»*. Презентація. 2016
4. Месель-Веселяк В. Я. Ефективність енергетичного самозабезпечення сільського господарства. *Економіка АПК*. 2009. № 2. С. 10-14
5. Месель-Веселяк В.Я Паштецький В.С., Грищенко О.Ю. та ін Трансформаційні процеси в сільському господарстві України та Автономної Республіки Крим. Сімферополь: ФОП Лемешко К.О., 2011. 120 с.
6. Розвиток відновлюваних джерел енергії в Україні. Мінрегіон України. 2017. Роль альтернативної енергетики в процесі заміщення традиційних видів палива. Держенергоефективності. Презентація. 2016
7. Рязова Т. В. Розвиток біопаливного сегмента ПЕК в Україні. URL: <http://www.db.niss.gov.ua/docs/energy/BioPal.pdf>.
8. Сотников Е. Биодизель, биоэтанол, биогаз – технологии и перспективы. URL: http://www.newchemistry.ru/letter.php?n_id=373.

References

1. Bum na svitovomu rynku biopalyva – yak tsym mozhe skorystatysia Ukraina. (2007). [The boom in the global biofuels market – how Ukraine can benefit from this]. Available at:

http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/Agriculture_dialogue/2007/AgPP7_U.pdf.

2. Vodiannikov O. Harmonizatsiia natsionalnoho zakonodavstva Ukrainy u sferi vykorystannia biolohichnoho palyva iz pravom EU. [Harmonization of national legislation of Ukraine in the field of biofuels with EU law]. Available at: <http://justinian.com.ua/article.php?id=1192>.
3. Gheletukha Gh. (2016). Bioenergy opportunities in Ukraine's energy strategy. Enerhetychnyi konhres «Enerhovesna 2016». Presentation.
4. Mesel-Veseliak V. Ia. (2009). Efficiency of energy self-sufficiency of agriculture. *Ekonomika APK*. № 2. pp. 10-14.
5. Mesel-Veseliak V. Ia Pashtetskyi V. S., Hryshchenko O. Iu. ta in (2011). Transformatsiini protsesy v silskomu hospodarstvi Ukrainy ta Avtonomnoi Respubliki Krym [Transformation processes in agriculture of Ukraine and the Autonomous Republic of Crimea]. FOP Lemeshko K. O. Simferopol. Ukraine.
6. Development of renewable energy sources in Ukraine. (2016). Minrehion Ukrainy 2017. Rol alternatyvnoi enerhetyky v protsesi zamishchennia tradytsiinykh vydiv palyva. Derzhenerhoefektyvnosti. Prezentatsiia. 2016.
7. Riauzova T. V. Rozvytok biopalyvnoho sehmenta PEK v Ukraini. [Development of biofuels segment of FEC in Ukraine]. Available at: <http://www.db.niss.gov.ua/docs/energy/BioPal.pdf>.
8. Sotnikov E. Biodizel. Bioetanol biogaz – tekhnologii i perspektivy. [Biodiesel, bioethanol, biogas – technologies and prospects]. Available at: http://www.newchemistry.ru/letter.php?n_id=373

Стаття надійшла до редакції 25.06.2019 р.